

MIASTA NA PRAWACH POWIATU GORZÓW WIELKOPOLSKI ZIELONA GÓRA

POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ

Usytuowane na dwóch przeciwległych biegunach (północ-południe) województwa, miasta na prawach powiatu, pełnią funkcję administracyjną stolic regionu. Aglomeracje są siedzibą organów samorządu wojewódzkiego: wojewody (Gorzów Wielkopolski) oraz zarządu i sejmiku (Zielona Góra). Gorzów Wielkopolski (86 km²) zamieszkuje 125,4 tys. osób, Zieloną Górę (58 km²) – 117,5 tys., co stanowi odpowiednio: 12,4% i 11,6% ludności województwa.

Od 10 lat, Gorzów Wielkopolski, każdego roku, odnotowuje więcej urodzeń niż zgonów. Niemniej jednak, utrzymujący się deficyt migracyjny ogranicza przyrost ludności. Również w Zielonej Górze, w ciągu dekady, liczba mieszkańców istotnie się nie zmieniła, mimo iż nadwyżka liczby urodzeń nad liczbą zgonów kompensowała deficyt migracyjny.

Powierzchnia i ludność

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w km ²	Ludność			Kobiety na 100 mężczyzn	
		ogółem	w tym kobiety	na km ²		
Gorzów Wielkopolski	2005	86	125416	65695	1458	110
	2009	86	125383	65849	1463	111
Zielona Góra	2005	58	118221	62794	2027	113
	2009	58	117503	62481	2014	114

W 2009 r. populacja Zielonej Góry zmniejszyła się o 0,7 tys. osób, tj. o 0,6% w porównaniu do 2005 r., natomiast w Gorzowie Wielkopolskim – liczba ludności pozostała na relatywnie stałym poziomie.

Struktura ludności według płci wskazuje na większą od średniej wojewódzkiej dysproporcję. W Gorzowie Wielkopolskim zamieszkiwało 65,8 tys. kobiet, w Zielonej Górze – 62,5 tys. Kobiety stanowiły odpowiednio: 52,5% i 53,2% ludności ogółem. Współczynnik feminizacji wynosi odpowiednio: 111 i 114 (kobiet na 100 mężczyzn); w województwie – 106.

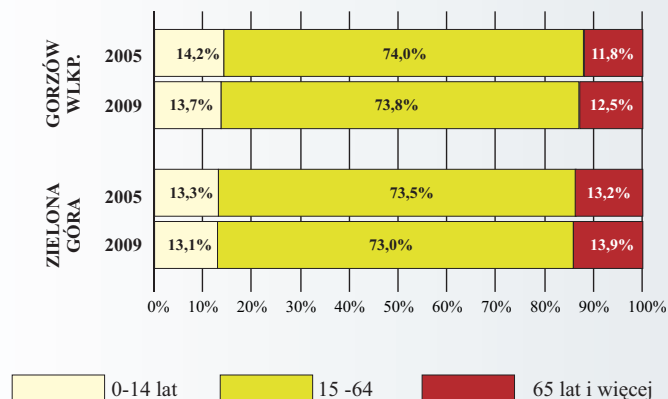
Zmianie uległa struktura wieku ludności w obu stolicach. W 2009 r. w Gorzowie Wielkopolskim w wieku poniżej 15 lat było 17,2 tys. osób, powyżej 65 lat – 15,6 tys. osób. W porównaniu do 2005 r. liczba dzieci w wieku 0-14 lat zmniejszyła się o 0,7 tys. osób (o ok. 4%), a jej udział z 14,2% do 13,7%. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej zwiększył się o 0,7 pkt. proc. i wyniósł 12,5% (wobec 11,8% w 2005 r.). W Zielonej Górze liczba osób starszych (16,3 tys. osób) była o niemal 1 tys. (894 osoby) większa od populacji dzieci w wieku poniżej 15 lat (15,4 tys. osób). Udział ludności w tych grupach wieku w ogólnej liczbie mieszkańców miasta kształtował się odpowiednio: 13,9% i 13,1%.

Relatywnie wyższy od średniej wojewódzkiej udział osób starszych oraz niższy udział dzieci w wieku 0-14 lat (w województwie odpowiednio: 11,8% i 15,5%) w populacji obu miast powoduje, iż mediana wieku (wiek środkowy) mieszkańców jest wyższa od średniej wojewódzkiej (37,1 lat). W 2009 r. połowa mieszkańców Gorzowa Wielkopolskiego miała więcej niż 38,7 lat, Zielonej Góry – więcej niż 39,0 lat.

W porównaniu do 2005 r. zmniejszył się potencjał ekonomiczny miast na prawach powiatu. Liczba ludności w wieku wytwórczym

Ludność według biologicznych grup wieku

wyniosła łącznie 161,4 tys. osób (w 2005 r. 164,6 tys.), co stanowiło blisko 1 (24,3%) populacji w wieku produkcyjnym w województwie. Odsetek ludności w wieku zdolności produkcyjnej w Gorzowie Wielkopolskim spadł o 0,9 pkt. proc. (do 66,8%), a w Zielonej Górze – o 1,5 pkt. proc. (do 66,0%).

Ludność według ekonomicznych grup wieku

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność w % ogółu ludności w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Gorzów Wielkopolski	2005	18,4	67,7	14,0
	2009	17,1	66,8	16,0
Zielona Góra	2005	17,1	67,5	15,4
	2009	16,5	66,0	17,5

Niemal 17% mieszkańców, w każdym z miast, było w wieku przedprodukcyjnym; w Gorzowie Wielkopolskim spadek odsetka ludności w wieku 0-17 lat w 2009 r. był dwukrotnie wyższy niż w Zielonej Górze (1,3 pkt. proc. wobec 0,6 pkt. proc.). Dalszy spadek ludności w wieku poniżej 18 lat spowoduje, iż zmniejszy się zasilający rynek pracy strumień (młodej) siły roboczej, co w przyszłych latach może osłabić moc wytwórczą obu aglomeracji. W okresie pięciu lat odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 2 pkt. proc. tak w Gorzowie Wielkopolskim (do 16,0%), jak i w Zielonej Górze (do 17,5%).

Na 100 osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) przypadają 50 – 51 osób w wieku nieprodukcyjnym (w 2005 r. – 48 osób), w tym 24 osoby w wieku poprodukcyjnym w Gorzowie Wielkopolskim oraz w Zielonej Górze – 26 osób (współczynnik obciążenia osobami starszymi).

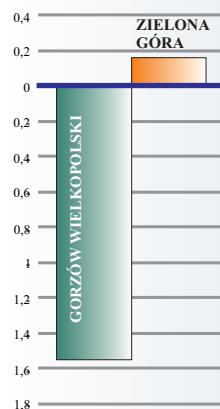
Ruch naturalny ludności

WYSZCZEGÓLNIENIE		Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
		na 1000 ludności			
Gorzów Wielkopolski	2005	4,79	9,41	8,46	0,95
	2009	6,44	10,97	9,23	1,74
Zielona Góra	2005	5,12	9,19	8,69	0,50
	2009	6,28	10,81	9,91	0,90

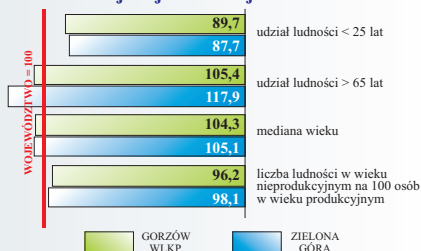
W 2009 r. natężenie ruchu naturalnego ludności było wyższe niż w 2005 r. Wzrosła liczba zawieranych małżeństw; w przeliczeniu na 1000 ludności zarejestrowano po 6 małżeństw (wobec 5 w 2005 r.) w obu miastach. Wyższy od zgonów poziom urodzeń implikował dodatni przyrost naturalny: na poziomie średniej wojewódzkiej (1,7‰) w Gorzowie Wielkopolskim oraz niemal dwukrotnie niższy w Zielonej Górze (0,9‰).

Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2009 r.

Dodatknie saldo naturalne nie kompensuje jednak ubytku liczby ludności spowodowanego odpływem mieszkańców poza granice administracyjne obu aglomeracji. Ruchy migracyjne wykazują zróżnicowane natężenie. W Gorzowie Wielkopolskim deficyt migracyjny pogłębił się; natężenie migracji stałej w 2009 r. wyniosło minus 1,6‰ (wobec minus 1,4‰ w 2005 r.). Natomiast w Zielonej Górze saldo ruchów wędrowniczych było dodatnie i oscylowało wokół wartości zero (w 2005 r. wyniosło minus 0,6‰); miasto pozostaje atrakcyjne dla osób młodych, saldo stałej migracji w grupie wieku 25-29 lat w 2009 r. wyniosło 112 osób.

Wybrane wskaźniki w relacji do średniej wojewódzkiej w 2009 r.

W Gorzowie Wielkopolskim deficyt migracyjny pogłębił się; natężenie migracji stałej w 2009 r. wyniosło minus 1,6‰ (wobec minus 1,4‰ w 2005 r.). Natomiast w Zielonej Górze saldo ruchów wędrowniczych było dodatnie i oscylowało wokół wartości zero (w 2005 r. wyniosło minus 0,6‰); miasto pozostaje atrakcyjne dla osób młodych, saldo stałej migracji w grupie wieku 25-29 lat w 2009 r. wyniosło 112 osób.

dla osób młodych, saldo stałej migracji w grupie wieku 25-29 lat w 2009 r. wyniosło 112 osób.

Dla porównania w województwie w 2009 r. współczynnik salda migracji na pobyt stały ludności wyniósł minus 0,5‰.

Rejestrowany w miastach na prawach powiatu deficyt migracyjny (w ruchu wewnętrznym) można częściowo tłumaczyć osiedlaniem się obecnych mieszkańców Gorzowa Wielkopolskiego i Zielonej Góry na obrzeżach miast. W przyległych powiatach: gorzowskim i zielonogórskim obserwuje się systematyczny napływ ludności w celach osiedleńczych. Nowi osadnicy często nie rezygnują ze swoich miejsc pracy w miastach. W 2006 r. wśród gmin miejskich z największą liczbą osób przyjeżdżających do pracy wymienia się min. Zieloną Górę (12,9 tys. osób) oraz Gorzów Wielkopolski (3,9 tys.).

ŚRODOWISKO I EKOLOGIA

W końcu 2009 r. grunty leśne miast na prawach powiatu – Gorzowa Wielkopolskiego i Zielonej Góry – zajmowały łącznie obszar 3092,1 ha stanowiąc 0,4% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 2956,7 ha porastały 43,9% powierzchni Zielonej Góry i 4,6% powierzchni Gorzowa Wielkopolskiego.

W 2009 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie Gorzowa Wielkopolskiego wynosiła 441,4 ha, co stanowiło 0,03% powierzchni geograficznej województwa i 5,1% powierzchni geograficznej miasta. W porównaniu do 2005 r. odnotowano spadek powierzchni obszarów prawnie chronionej przyrody o 24,9%.

Na terenie Zielonej Góry nie odnotowano występowania obszarów prawnie chronionej przyrody.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona

Stan w dniu 31 XII

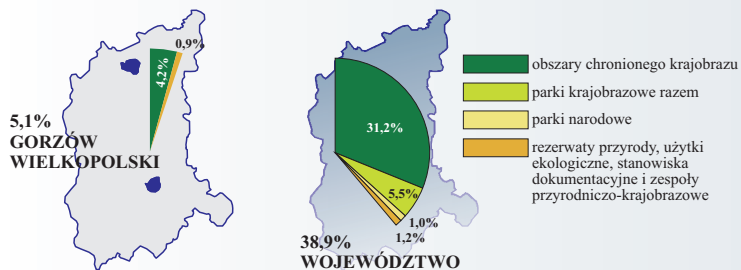
WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym		
			rezerwy przyrody	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne
		w ha			
Gorzów Wielkopolski	2005	587,4	-	585,4	2,0
	2009	441,4	79,4	360,0	2,0

W Gorzowie Wielkopolskim zlokalizowanych było 56 pomników przyrody, a w Zielonej Górze – 38.

Gorzów Wielkopolski zajmuje 8. lokatę w województwie pod względem zużycia wody. W 2009 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i gospodarstw domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 64,2 m³, tj. o 24,3 m³ mniej niż średnio w województwie.

Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogólnej w 2009 r.

Stan w dniu 31 XII

Najwięcej – 50,4% zużytej wody – wykorzystano w gospodarstwach domowych, natomiast 39,8% w przemyśle.

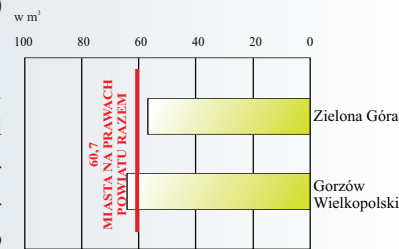
Zużycie wody w Zielonej Górze w 2009 r. lokuje miasto na 10. miejscu województwa. Na potrzeby gospodarki narodowej i gospodarstw domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykorzystano 57,0 m³, tj. o 31,5 m³ mniej niż średnio w województwie.

Najwięcej – 62,3% zużytej wody – wykorzystano w gospodarstwach domowych, natomiast 4,5% w przemyśle.

W 2009 r. odprowadzono w Gorzowie Wielkopolskim do wód lub do ziemi 5820,8 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu do 2005 r. nastąpił spadek o 12,3% ilości ścieków odprowadzonych.

Oczyszczaniu poddano 100,0% ścieków, głównie z podwyższonym usuwaniem biogenów (86,8% ogółu oczyszczonych ścieków) oraz mechaniczemu (12,5%).

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w 2009 r.

W Zielonej Górze w 2009 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 5420,3 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu do 2005 r. nastąpił spadek o 12,6% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu poddano 100,0% ścieków, wyłącznie z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki	Oczyszczane				
		razem	mechanicznie	chemicznie i biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
		w dam ³		w % ogółem		
Miasta na prawach powiatu	2005	12834	12726	6,9	3,2	89,0
	2009	11241	11241	6,5	0,4	93,1
Gorzów Wielkopolski	2005	6634	6526	13,4	6,2	78,8
	2009	5821	5821	12,5	0,7	86,8
Zielona Góra	2005	6200	6200	-	-	100,0
	2009	5420	5420	-	-	100,0

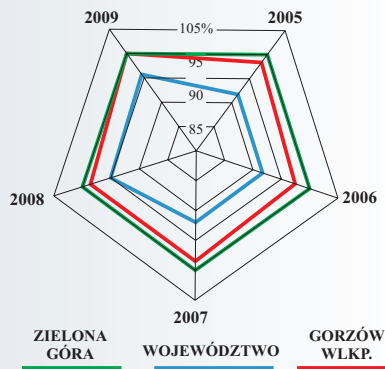
(dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Nieoczyszczane		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem	
	razem	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną		
	w dam ³			
Miasta na prawach powiatu	2005	108	108	98,9
	2009	-	-	99,4
Gorzów Wielkopolski	2005	108	108	99,7
	2009	-	-	98,9
Zielona Góra	2005	-	-	98,1
	2009	-	-	100,0

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w Gorzowie Wielkopolskim stanowiła 98,9% ogółu mieszkańców powiatu, (w 2005 r. 99,7%). Wysoki udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności stawia miasto na 2 lokacie, przed Zieloną Górą.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w Zielonej Górze stanowiła 100,0% ogółu mieszkańców powiatu, (w 2005 r. 98,1%). Pod względem udziału ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków

Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia

w ogóle ludności miasto zajmuje 1. miejsce w województwie lubuskim.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych wyniosła w 2009 r. w Gorzowie Wielkopolskim 1917 ton (bez dwutlenku węgla) i stanowiła 7,0% emisji województwa.

Od 2005 r. zmniejszyła się o 30,6%. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni było to 22,3 tony (o 20,3 tony na km² więcej niż średnio w województwie).

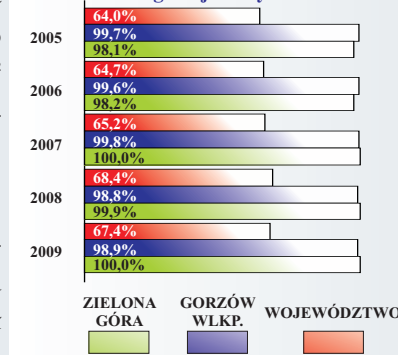
Ponad 97% całkowitej emisji przypadało na zanieczyszczenia gazowe, wśród których 59,6% stanowił dwutlenek siarki. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza zatrzymały 99,6% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych i 0,1 zanieczyszczeń gazowych.

Emisja pyłowych zanieczyszczeń powietrza w 2009 r. ukształtowała się w Gorzowie Wielkopolskim na poziomie 53 ton (3,8% emisji pyłów w województwie). Oznacza to emisję 61,6 ton pyłów na 100 km² powierzchni, tj. o 51,7 ton na 100 km² więcej niż przeciętnie w Lubuskiem.

W 2009 r. emisja gazów wyniosła w Gorzowie Wielkopolskim (łącznie z CO₂) 482471 ton, tj. 24,7% emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie.

W przeliczeniu na 1 km² powierzchni było to 5610,1 tony (ponad 40 razy więcej na km² niż średnio w województwie). Wielkość emisji gazowych zanieczyszczeń powietrza (łącznie z dwutlenkiem węgla) z zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska była w Gorzowie Wielkopolskim na drugim miejscu w województwie (po Zielonej Górze).

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności

Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych wyniosła w 2009 r. w Zielonej Górze 781 ton (bez dwutlenku węgla) i stanowiła 2,8% emisji województwa. Od 2005 r. zmniejszyła się o 41,3%. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni było to 13,5 tony (o 11,5 tony na km² więcej niż średnio w województwie).

Prawie 84% całkowitej emisji przypadało na zanieczyszczenia

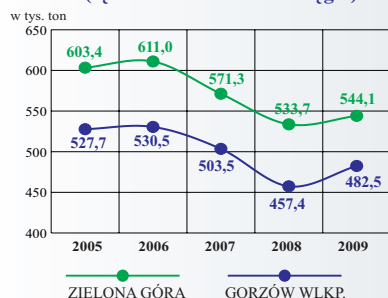
gazowe, wśród których 23,8% stanowił dwutlenek siarki. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza zatrzymały 84,1% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych.

Emisja pyłowych zanieczyszczeń po-

wietrza w 2009 r. ukształtowała się w Zielonej Górze na poziomie 126 ton (9,1% emisji pyłów w województwie). Oznacza to emisję 217,2 tony pyłów na 100 km² powierzchni, tj. o 207,3 ton na 100 km² więcej niż przeciętnie w Lubuskim.

W 2009 r. emisja gazów wyniosła w Zielonej Górze (łącznie z CO₂) 544105 ton, tj. 27,9% emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni było to 9381,1 tony (prawie 70 razy więcej na km² niż średnio w województwie). Wielkość emisji gazowych zanieczyszczeń powietrza (łącznie z dwutlenkiem węgla) z zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska była w Zielonej Górze na pierwszym miejscu w województwie.

Emisja zanieczyszczeń gazowych (łącznie z dwutlenkiem węgla)

W ciągu 2009 r. w Gorzowie Wielkopolskim wytworzono 106,4 tys. ton odpadów (z wyłączeniem komunalnych), z których 56,1% unieszkodliwiono, 32,5% poddano odzyskowi, a 11,4% magazynowano czasowo. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni wytworzono 1237,2 tony odpadów (wyłączając odpady komunalne), tj. prawie 24 razy więcej na km² niż przeciętnie w województwie.

Od 2005 r. ilość wytworzonych odpadów (z wyłączeniem komunalnych) zwiększyła się o 32,3 tys. ton, tj. o 43,6%. Spośród wytworzonych w 2005 r. odpadów 52,9% poddano odzyskowi, a 47,1% unieszkodliwiono.

W ciągu 2009 r. w Zielonej Górze wytworzono 97,1 tys. ton odpadów (z wyłączeniem komunalnych), z których 83,2% unieszkodliwiono, a 16,8% poddano odzyskowi. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni wytworzono 1674,1 ton odpadów (wyłączając odpady komunalne), tj. 32 razy więcej na km² niż przeciętnie w województwie.

Od 2005 r. ilość wytworzonych odpadów (z wyłączeniem komunalnych) zwiększyła się o 40,8 tys. ton, tj. o 72,5%. Spośród wytworzonych w 2005 r. odpadów 55,6% unieszkodliwiono, 43,0% poddano odzyskowi, a 1,4% magazynowano czasowo.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ochrona środowiska		Gospodarka wodna	
	w tys. zł			
Miasta na prawach powiatu	2005	19061,2	2005	1448,3
	2009	28011,7	2009	1821,9
Gorzów Wielkopolski	2005	2342,1	2005	696,4
	2009	9277,2	2009	-
Zielona Góra	2005	16719,1	2005	751,9
	2009	18734,5	2009	1821,9

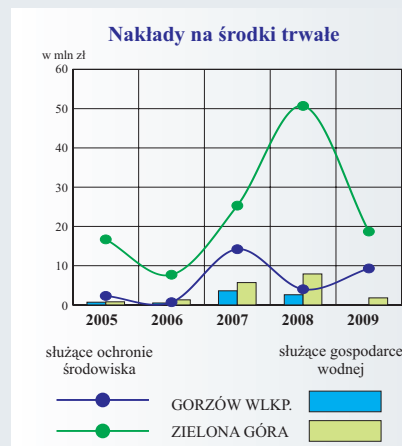

W 2009 r. zebrano w Gorzowie Wielkopolskim 53952 ton zmieszanych odpadów komunalnych, tj. 627,3 tony w przeliczeniu na km² i 431 kg w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

W Zielonej Górze zebrano 41661 ton zmieszanych odpadów komunalnych, tj. 718,3 tony w przeliczeniu na km² i 354 kg w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

W 2009 r. na środki trwałe służące ochronie środowiska wydano w Gorzowie Wielkopolskim 9,3 mln zł, tj. 74 zł w przeliczeniu na mieszkańca. Najwięcej – 53,1% poniesionych nakładów przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu, 34,7% - na gospodarkę ściekową i ochronę wód, a 12,2% - na pozostałą działalność związaną z ochroną środowiska.

Podstawowym źródłem finansowania nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w Gorzowie Wielkopolskim były środki własne (stanowiące 98,2% ogółu zainwestowanych środków) oraz środki z budżetu gminy (1,8%).

W 2009 r. na środki trwałe służące ochronie środowiska wydano w Zielonej Górze

18,7 mln zł, tj. 159 zł w przeliczeniu na mieszkańca. Najwięcej – 89,0% poniesionych nakładów – przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód, 9,7% – na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu, 0,8% – na gospodarkę odpadami, 0,3% – na ochronę i przywrócenie wartości użytkowej gleby, ochronę wód podziemnych i powierzchniowych, a 0,2% – na pozostałą działalność związaną z ochroną środowiska.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wyniosły w Zielonej Górze łącznie 1,8 mln zł, a w przeliczeniu na mieszkańca 15 zł.

Środki finansowe przeznaczono na ujęcia i doprowadzenia wody – 92,3% nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej oraz na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 7,7%.

Podstawowym źródłem finansowania nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w Zielonej Górze były środki własne (stanowiące 43,5% ogółu zainwestowanych środków). Dalsze 42,8% pochodziło z kredytów i pożyczek krajowych, 13,0% ze środków zagranicznych, a 0,7% z funduszy ekologicznych.

RYNEK PRACY

W końcu 2009 r. w lubuskich miastach na prawach powiatu było łącznie 80,5 tys. pracujących, tj. 37,6% ogółu pracujących w Lubuskiem, z tego 19,4% w Zielonej Górze, a pozostałe 18,2% – w Gorzowie Wielkopolskim. W relacji do 2005 r. liczba pracujących w Zielonej Górze wzrosła o 12,3%, a w Gorzowie Wielkopolskim – o 15,4%.

Pracujący w gospodarce narodowej

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym kobiety	Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
Gorzów Wielkopolski	2005	33723	18250	397
	2009	38933	21016	465
Zielona Góra	2005	37040	18468	464
	2009	41613	21162	536

Według danych z 2009 r., blisko 55,2 tys. pracujących (tj. 68,5% ogółu pracujących w miastach na prawach powiatu) związanych było z sektorem usługowym, z tego 30,9 tys. osób pracowało w przedsiębiorstwach usługowych w Zielonej Górze, co stanowi 74,3% ogółu pracujących w mieście. Najwięcej miejsc pracy dostarczały przedsiębiorstwa związane z handlem; naprawą pojazdów samochodowych (dla 18,9% pracujących w Zielonej Górze). W edukacji pracowało 11,6% pracujących w Zielonej Górze, w administracji i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych – 10,2%, w transporcie i gospodarce magazynowej – 6,6%, w opiece zdrowotnej – 6,5%, a w administrowaniu i działalności wspierającej – 5,3%. W Gorzowie Wielkopolskim sektor usługowy koncentrował mniej pracujących w porównaniu do Zielonej Góry. Było to 24,2 tys. osób, tj. 62,3% pracujących w mieście, w tym w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 12,3% ogółu pracujących, w edukacji – 9,7%, w administracji i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych – 9,1%, w administrowaniu i działalności wspierającej – 8,5%, w opiece zdrowotnej – 6,4%, a w transporcie i gospodarce magazynowej – 5,9%. Tym samym Gorzów Wielkopolski wyróżnia się liczbą pracujących w przedsiębiorstwach przemysłowych. Spośród 21,2 tys. osób pracujących w przemyśle w lubuskich miastach na prawach powiatu, aż 12,9 tys. związanych było z przemysłem w Gorzowie Wielkopolskim. Było to 33,2% ogółu pracujących w mieście. Dla porównania w Zielonej Górze przedsiębiorstwa przemysłowe skupiały 8,3 tys. pracujących (co stanowiło 19,9% ogółu pracujących w mieście).

W 2009 r. w lubuskich miastach na prawach powiatu było łącznie 8,8 tys. zarejestrowanych bezrobotnych, tj. 14,4% ogółu bezrobotnych w województwie, z tego 7,3% w Gorzowie Wielkopolskim, a pozostałe 7,1% - w Zielonej Górze.

Bezrobotni zarejestrowani

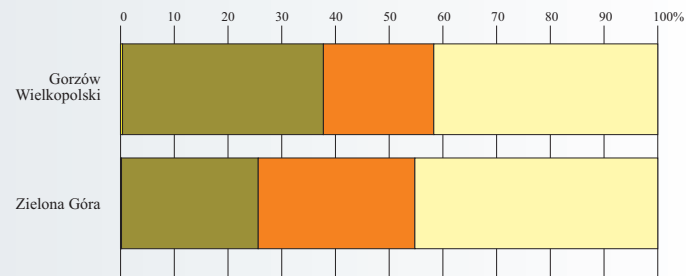
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym kobiety	Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
Gorzów Wielkopolski	2005	8 175	4 272	96
	2009	4 443	2 244	53
Zielona Góra	2005	6 690	3 684	84
	2009	4 363	2 171	56

W relacji do 2005 r. liczba bezrobotnych w miastach: Zielona Góra i Gorzów Wielkopolski łącznie zmniejszyła się o 40,8%, z tego w Gorzowie Wielkopolskim – o 45,7% (był to najgłębszy spadek liczby bezrobotnych w województwie), a w Zielonej Górze – o 34,8%. Tym samym w 2009 r. udział bezrobotnych w grupie ludności w wieku produkcyjnym w Zielonej Górze wyniósł 5,6% (wobec 8,4% w 2005 r.), a w Gorzowie Wielkopolskim 5,3% (wobec 9,6% przed czterema laty).

Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD, w % ogółu pracujących w 2009 r.

Stan w dniu 31 XII

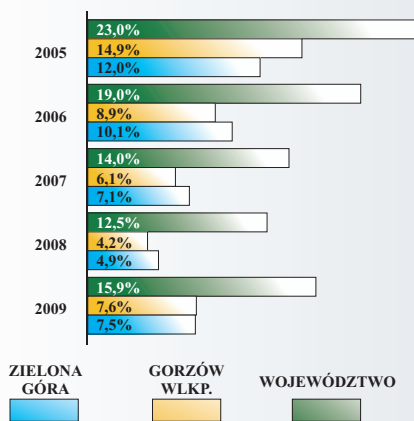

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- Przemysł i budownictwo
- Handel; naprawa pojazdów samochodowych; Transport i magazynowanie; Zakwaterowanie i gastronomia; Informacja i komunikacja
- Pozostałe

Stopa bezrobocia rejestrowanego
Stan w dniu 31 XII

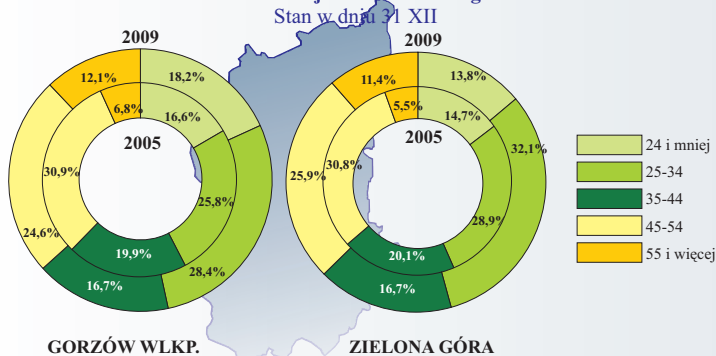

Stopa bezrobocia rejestrowanego w obu miastach kształtowała się na zbliżonym poziomie: 7,5% – w Zielonej Górze oraz 7,6% – w Gorzowie Wielkopolskim (wobec odpowiednio 12,0% i 14,9% w 2005 r.)

W 2009 r. aż 31,7% zarejestrowanych w Zielonej Górze bezrobotnych stanowiły

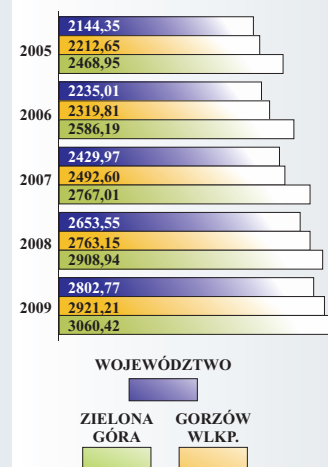
osoby dotychczas niepracujące, 33,8% – to osoby bez doświadczenia zawodowego, a 30,2% – bez kwalifikacji zawodowych. Struktura ta korzystniej kształtuje się w Gorzowie Wielkopolskim: osoby dotychczas niepracujące stanowiły 14,9%, bez doświadczenia zawodowego – 20,6%, a 24,3% zarejestrowanych bezrobotnych nie posiadało kwalifikacji zawodowych.

Bezrobotni zarejestrowani według wieku
Stan w dniu 31 XII

W Zielonej Górze niższy jest z kolei udział osób w wieku do 25 lat – 13,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (wobec 18,2% w Gorzowie Wielkopolskim oraz 20,4% średnio w województwie) oraz udział osób w wieku do 27 lat, które ukończyły szkołę wyższą – w 2009 r. kształtował się na poziomie 1,9% wobec 2,7% w Gorzowie Wielkopolskim i 1,3% średnio w Lubuskim.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w zł)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia w lubuskich miastach na prawach powiatu utrzymują się na wyższym poziomie niż w większości powiatów w województwie. W 2009 r. przeciętna płaca w Zielonej Górze wyniosła 3060,42 zł, tj. o 9,2% więcej niż średnio w Lubuskim, a w Gorzowie Wielkopolskim 2921,21 zł – 4,2% powyżej przeciętnej płacy w województwie.

W relacji do 2005 r. przeciętne wynagrodzenie w Gorzowie Wielkopolskim wzrosło o 32,0%, tj. bardziej dynamicznie niż średnio w Lubuskim. W Zielonej Górze wzrost średniej płacy był niższy niż w Gorzowie Wielkopolskim i w pozostałych powiatach lubuskich i wyniósł 24,0%.

W Zielonej Górze najwyższe płace notuje się w przedsiębiorstwach zajmujących się działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (wyższe od średniego wynagrodzenia w województwie o 106,1%), a najniższe, podobnie jak w Gorzowie Wielkopolskim, w jednostkach zajmujących się administrowaniem i działalnością wspierającą (niższe od średniej płacy w Lubuskim o 42,9% – w Zielonej Górze i o 41,0% – w Gorzowie Wielkopolskim).

Na gorzowskim rynku pracy najwyższe wynagrodzenia wypłacano w jednostkach prowadzących działalność w zakresie informacji i komunikacji oraz administracji publicznej i obrony narodowej; obowiązkowych zabezpieczeń społecznych (odpowiednio 86,7% i 42,0% powyżej średniej płacy w województwie).

KULTURA I TURYSTYKA

Najbardziej powszechną formą uczestnictwa w kulturze jest czytelnictwo. W końcu grudnia 2009 r. w mieście Gorzów Wielkopolski funkcjonowało 15 bibliotek publicznych i ich filii, tj. 5,8% wszystkich bibliotek w województwie. Natomiast w mieście Zielona Góra działało 14 bibliotek publicznych wraz z filiami, tj. 5,4% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2005 r. ubyła 1 biblioteka publiczna w Gorzowie Wielkopolskim. Natomiast znaczny spadek liczby czytelników odnotowano w Zielonej Górze – o 1739, tj. o 5,9%. Wraz ze zmniejszeniem się zbiorowości czytelników zielonogórskich bibliotek publicznych zmniejszyła się również liczba wypożyczeń zbiorów na zewnątrz o 15,2% w stosunku do 2005 r. oraz wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika z 16,6 w 2005 r. na 15,0 w 2009 r.

Biblioteki publiczne

WYSZCZEGÓLNIENIE		Biblioteki publiczne (łącznie z filiami) ^a	Księgozbiór w woluminach ^a	Czytelnicy
Gorzów Wielkopolski	2005	16	409739	34720
	2009	15	423057	34633
Zielona Góra	2005	14	435323	29274
	2009	14	436044	27535

a Stan w dniu 31 XII.

(dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Wypożyczenia księgozbioru w woluminach	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
Gorzów Wielkopolski	2005	486325	19,5
	2009	516444	20,1
Zielona Góra	2005	486514	16,6
	2009	412375	15,0

W Gorzowie Wielkopolskim spadek liczby czytelników był niewielki i wynosił 0,3%. Znacznie wzrosła natomiast liczba wypożyczeń (o 6,2%), co skutkowało wzrostem wskaźnika wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika, który w 2009 r. osiągnął wartość 20,1 (19,5 w 2005 r.).

Odsetek osób korzystających z bibliotek publicznych w Gorzowie Wielkopolskim w 2009 r. stanowił 27,7% populacji miasta i nie zmienił się w stosunku do 2005 r. Natomiast liczba osób korzystających z bibliotek publicznych w Zielonej Górze w 2009 r. stanowiła 23,4% populacji miasta, tj. o 1,3 pkt proc. mniej niż w 2005 r.

Obok bibliotek publicznych umożliwiających ludności uczestnictwo w kulturze, istotną rolę odgrywa działalność muzeów oraz coraz nowocześniejszych kin.

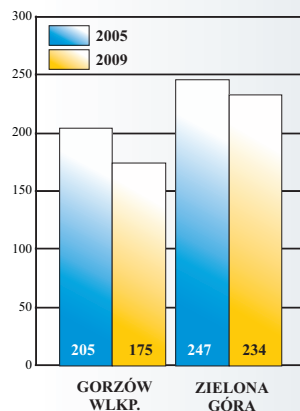
W Gorzowie Wielkopolskim w 2009 r. działało 1 muzeum, które zaprezentowało 8 wystaw własnych i 11 obcych, udostępniając zwiedzającym według stanu na dzień 31 XII 21721 muzealiów. Muzeum zwiedziło 27449 osób, w tym 6573 młodzieży szkolnej w zorganizowanych grupach. Odsetek młodzieży szkolnej wśród zwiedzających wyniósł 23,9%.

Również w Zielonej Górze funkcjonowało 1 muzeum, które w 2009 r. zaprezentowało aż 23 wystawy własne i 6 obcych, udostępniając zwiedzającym według stanu na dzień 31 XII 17236 muzealiów. Muzeum zwiedziło 17217 osób, tj. o 37,2% mniej niż muzeum gorzowskie. Natomiast odsetek młodzieży szkolnej w zorganizowanych grupach wśród zwiedzających zielonogórskie muzeum był wyższy o 3,7 pkt proc. i wyniósł 27,6%.

Zgodnie ze stanem w dniu 31 XII 2009 r. w miastach na prawach powiatu funkcjonowało 5 kin stałych – 2 w Gorzowie Wielkopolskim i 3 w Zielonej Górze. Do dyspozycji widzów gorzowskich kin pozostawały 1102 miejsca na widowni (o 81,5% więcej niż w 2005 r.), z których w ciągu 2009 r. skorzystało 345,1 tys. widzów. Zielonogórskie kina oferowały 1825 miejsc na widowni (o 90,1% więcej niż w 2005 r.), z których w ciągu 2009 r. skorzystało 546,4 tys. widzów. W porównaniu z danymi za 2005 r. odnotowano pięciokrotny wzrost widzów, zarówno w gorzowskich, jak i zielonogórskich kinach.

Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w 2009 r.

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2009 r. w miastach na prawach powiatu działało 13 instytucji, które łącznie zorganizowały 1770 imprez.

Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice

WYSZCZEGÓLNIENIE		Instytucje ^a	Imprezy	Uczestnicy imprez
Gorzów Wielkopolski	2005	8	788	64400
	2009	10	1452	114508
Zielona Góra	2005	3	254	100946
	2009	3	318	105970

a Stan w dniu 31 XII.

W porównaniu z 2005 r. przybyły 2 instytucje w Gorzowie Wielkopolskim, a liczba zorganizowanych imprez wzrosła o 728, tj. o 84,3% w Gorzowie Wielkopolskim i o 25,2% w Zielonej Górze.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w Gorzowie Wielkopolskim – średnio w jednej instytucji odbyło się 145 imprez, tj. o 39 więcej niż w zielonogórskich instytucjach. Jednak najwyższą frekwencję odnotowano w Zielonej Górze – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyły 333 osoby, tj. o 16,1% mniej niż w 2005 r. Analogiczny wskaźnik dla Gorzowa Wielkopolskiego wyniósł w 2009 r. 79 osób i był niższy o 3,7% w porównaniu z 2005 r.

Liczne imprezy kulturalne, odbywające się w lubuskich miastach na prawach powiatu przyciągają turystów z kraju i z zagranicy.

Obiekty zbiorowego zakwaterowania i miejsca noclegowe

Stan w dniu 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Obiekty		Miejsca noclegowe	
		ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym całoroczne
Gorzów Wielkopolski	2005	13	12	1123	1069
	2009	12	11	1046	866
Zielona Góra	2005	13	12	1114	964
	2009	17	15	1117	956

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2009 r. w granicach miasta Gorzów Wielkopolski funkcjonowało 12 turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, a w mieście Zielona Góra 17, tj. odpowiednio 3,9% i 5,6% wszystkich obiektów w województwie.

W 2009 r. w Gorzowie Wielkopolskim działało 6 hoteli, 4 inne obiekty hotelowe, 1 schronisko młodzieżowe i 1 ośrodek szkoleniowo – wypoczynkowy. Natomiast bazę noclegową Zielonej Góry tworzyło 10 hoteli, 2 inne obiekty hotelowe, 1 motel, 1 pensjonat, 1 szkolne schronisko młodzieżowe, 1 kemping i 1 pozostały obiekt niesklasyfikowany.

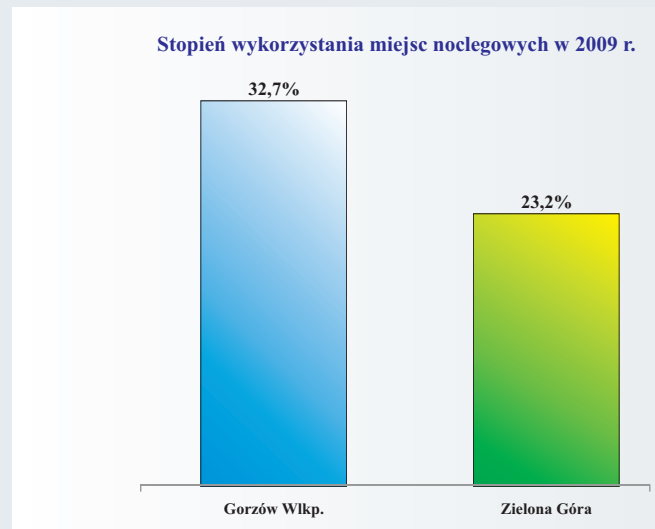
Do dyspozycji turystów w lubuskich miastach na prawach powiatu przygotowanych było łącznie 2163 miejsc noclegowych i były to głównie miejsca całoroczne - 84,2%. W porównaniu z 2005 r. odnotowano spadek liczby miejsc noclegowych w Gorzowie Wielkopolskim o 6,9% i niewielki wzrost liczby miejsc w Zielonej Górze (o 0,3%).

Zarówno Gorzów Wielkopolski jak i Zielona Góra charakteryzowały się dużą gęstością miejsc noclegowych. Większe skupisko miejsc noclegowych występowało w Zielonej Górze - na 1 km² przypadało 19,3 miejsc, natomiast w Gorzowie Wielkopolskim 12,2 miejsc. W województwie lubuskim w 2009 r. na 1 km² przypadało 1,7 miejsc noclegowych.

Wykorzystanie turystycznej bazy zbiorowego zakwaterowania

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający		Udzielone noclegi		
	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym	
Gorzów Wielkopolski	2005	72765	18432	123520	28826
	2009	56158	10105	105546	19316
Zielona Góra	2005	49853	12533	102508	21569
	2009	47730	8943	75451	16211

W 2009 r. gorzowskie obiekty zbiorowego zakwaterowania cieszyły się większą popularnością niż zielonogórskie, skorzystało z nich 56,2 tys. turystów, w tym 18,0% stanowili turyści zagraniczni. W porównaniu z danymi za 2005 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu - o 22,8%, w tym znaczny (o 45,2%) turystów zagranicznych. Zielonogórskie obiekty zbiorowego zakwaterowania przyjęły 47,7 tys. osób korzystających z noclegu, w tym 18,7% stanowili turyści zagraniczni. W odniesieniu do 2005 r. również w Zielonej Górze odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu o 4,3%, w tym o 28,6% turystów zagranicznych.

Spadek liczby osób korzystających z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania spowodował spadek liczby udzielonych noclegów.

W stosunku do 2005 r. odnotowano spadek liczby udzielonych noclegów w Gorzowie Wielkopolskim i Zielonej Górze odpowiednio o 14,6% i 26,4%.

W porównaniu do 2005 r. również liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym była niższa – o 33,0% w Gorzowie Wielkopolskim i o 24,8% w Zielonej Górze.

Średnia długość pobytu turystów odwiedzających Gorzów Wielkopolski w 2009 r. wyniosła 1,9 dni i wzrosła nieznacznie w stosunku do 2005 r. o 0,2 dni. Również turyści zagranicznych średnio przebywali w mieście 1,9 dni (1,6 dni w 2005 r.). Analogiczny wskaźnik dla turystów korzystających z noclegu w Zielonej Górze wyniósł 1,6 dni w 2009 r. i 2,1 dni w 2005 r. Średnia długość pobytu turystów zagranicznych wyniosła 1,8 dni (1,7 dni w 2005 r.)

O turystycznej atrakcyjności danego miasta świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych.

Najwyższy wskaźnik odnotowano w Gorzowie Wielkopolskim – 32,7%, tj. o 0,7 pkt proc. wyższy niż w 2005 r. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w Zielonej Górze w 2009 r. kształtował się na poziomie 23,2% i zmniejszył się znacznie o 5,6 pkt proc. w porównaniu z 2005 r.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

W roku szkolnym 2009/2010 w miastach na prawach powiatu funkcjonowało łącznie 85 placówek wychowania przedszkolnego, co stanowiło 18,5% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2005/2006 liczba placówek wzrosła o 15 (o 21,4%), w tym o 6 przedszkoli (2 w Gorzowie Wielkopolskim i 4 w Zielonej Górze).

Wychowanie przedszkolne

WYSZCZEGÓLNIENIE		Placówki		Miejsca w przedszkolach
		ogółem	w tym przedszkola	
Gorzów Wielkopolski	2005/06	37	30	2903
	2009/10	44	32	3435
Zielona Góra	2005/06	33	26	2651
	2009/10	41	30	3370

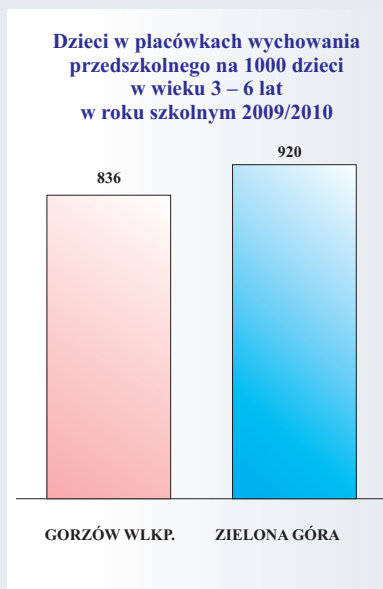
Placówki wychowania przedszkolnego Gorzowa Wielkopolskiego tworzyły 32 przedszkola (w tym 2 specjalne) i 12 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, Zielonej Góry odpowiednio: 30 przedszkoli (w tym 1 specjalne) i 11 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. W roku szkolnym 2009/2010 499 dzieci (6,7% wszystkich dzieci w placówkach) objętych było edukacją przedszkolną w oddziałach przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych. Do oddziałów tych uczęszczają przede wszystkim dzieci w wieku 6 lat; w Gorzowie Wielkopolskim odsetek 6 latków wyniósł 88,2%, w Zielonej Górze – 79,2%.

(dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Dzieci ogółem	W tym	
			w przedszkolach	w wieku 6 lat
Gorzów Wielkopolski	2005/06	3115	3002	1157
	2009/10	3759	3496	985
Zielona Góra	2005/06	3050	2766	984
	2009/10	3737	3501	881

Przedszkola stanowiły niemal 3 (72,9%) wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w miastach na prawach powiatu. Średnio na 1 przedszkole w Gorzowie Wielkopolskim przypadało 107 miejsc, w Zielonej Górze –112. Oferowały one łącznie 30,6% wszystkich miejsc w przedszkolach w województwie. W roku szkolnym 2009/2010 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 7496 dzieci, tj. o 21,6% więcej niż pięć lat wcześniej. Przedszkolaki stanowiły 93,3% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (93,6% w roku szkolnym 2005/2006). Średnio na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w Gorzowie Wielkopolskim przypadało 85 dzieci, w Zielonej Górze –91.

Wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej – stosunek (procentowy) liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym do liczby dzieci w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2009/2010 kształtował się na poziomie 83,6% w Gorzowie Wielkopolskim i 92,0% w Zielonej Górze (w województwie – 69,3%). Dla porównania w roku 2005/2006 skolaryzacją przedszkolną objętych było odpowiednio: 71,6% i 81,2% dzieci, co w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat stanowiło 716 dzieci w Gorzowie Wielkopolskim i w Zielonej Górze –812 dzieci.

Obserwowany w ostatnich latach wzrost liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego jest skutkiem zmian we wzorcu płodności lubuskich kobiet. Od 2004 r. systematycznie rośnie liczba urodzeń w województwie. Odwrotna sytuacja występuje dzisiaj w szkołach podstawowych i gimnazjach. Spadek liczby urodzeń w dekadzie 1993-2003 implikuje ubytek ludności w grupach wieku 7-12 lat i 13-15 lat, zmniejsza się więc liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Progresa liczby dzieci w wieku przedszkolnym wkrótce odwróci tę tendencję. Niemniej jednak spodziewany przyrost populacji w edukacyjnych grupach wieku nie będzie trwał zbyt długo, gdyż prognozy demograficzne zakładają spadek liczby urodzeń w nadchodzących dziesięcioleciach.

Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży

WYSZCZEGÓLNIENIE		Szkoły	Uczniowie	Absolwenci ^a
Gorzów Wielkopolski	2005/06	22	7503	1488
	2009/10	22	6585	1174
Zielona Góra	2005/06	16	6770	1278
	2009/10	17	5863	1051

a Z poprzedniego roku szkolnego.

W Gorzowie Wielkopolskim i Zielonej Górze w roku szkolnym 2009/2010 funkcjonowało łącznie 39 szkół podstawowych, o 1 placówkę więcej w porównaniu do roku 2005/2006. Ogółem w szkołach podstawowych znajdujących się na terenie miast na prawach powiatu uczyło się 12,4 tys. dzieci, tj. 21,0% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2005/2006 liczba uczniów zmniejszyła się o 1,8 tys. osób (o 12,8%).

Również liczba absolwentów szkół podstawowych z roku szkolnego 2008/2009 była niższa o 0,5 tys. osób (o 19,6%) w porównaniu z rokiem szkolnym 2004/2005. Średnio na 1 szkołę podstawową w Gorzowie Wielkopolskim przypadało 299 uczniów, w Zielonej Górze – 345 (w województwie – 173).

Gimnazja dla dzieci i młodzieży

WYSZCZEGÓLNIENIE		Szkoły	Uczniowie	Absolwenci ^a
Gorzów Wielkopolski	2005/06	18	4964	1662
	2009/10	20	3986	1268
Zielona Góra	2005/06	16	4456	1522
	2009/10	14	3778	1209

a Z poprzedniego roku szkolnego.

W roku szkolnym 2009/2010 w miastach na prawach powiatu funkcjonowały 34 gimnazja i w porównaniu z rokiem szkolnym 2005/2006 ich liczba nie zmieniła się. W gimnazjach kształciło się łącznie 7,8 tys. uczniów, tj. 21,7% wszystkich gimnazjalistów województwie. W porównaniu do roku szkolnego 2005/2006 zmniejszyła się liczba uczniów i absolwentów (w odniesieniu do roku 2004/2005) odpowiednio o 17,6% i 22,2%. Średnio na 1 gimnazjum w Gorzowie Wielkopolskim przypadało 199 uczniów, w Zielonej Górze – 270 (w województwie – 198).

Miarą powszechności nauczania jest współczynnik skolaryzacji. W roku szkolnym 2009/2010 średnio w miastach na prawach powiatu stosunek (procentowy) liczby uczniów szkół podstawowych w wieku 7 – 12 lat do liczby ludności w tym wieku oscylował wokół 100%; w Gorzowie Wielkopolskim wynosił 99,2%, w Zielonej Górze – 101,8%.

W okresie pięciu lat wskaźnik skolaryzacji dla szkół podstawowych zmniejszył się odpowiednio o 3,4 i 1,2 pkt proc. Analogiczny wskaźnik dla gimnazjów (uczniowie w wieku 13 – 15 lat) w obu miastach wynosił 103,0% oraz 112,6%, i był odpowiednio o 0,5 i 1,7 pkt proc. wyższy niż w roku szkolnym 2005/2006. Wskaźnik skolaryzacji (netto) kształtujący

Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych i gimnazjach

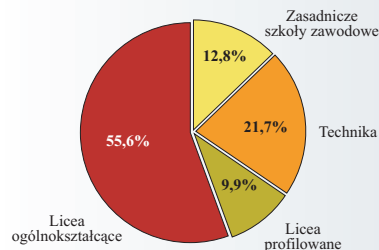
się w gimnazjach powyżej 100% wskazuje na fakt, iż obowiązek szkolny spełniało więcej dzieci w wieku 13 – 15 lat niż ludności w tym wieku zamieszkałej w obu miastach. Co wskazuje na fakt, iż w roku szkolnym 2009/2010 gimnazja zlokalizowane na terenie Gorzowa Wielkopolskiego i Zielonej Góry przygotowały odpowiednio o 3,0% i 12,6% więcej miejsc dla uczniów zamieszkałych poza granicami administracyjnymi obu miast.

Poziom skolaryzacji w szkołach podstawowych średnio w województwie wynosił 95,6%, a w gimnazjach – 92,9% (wobec odpowiednio 98,1% i 94,9% w roku 2005/2006).

Do dyspozycji absolwentów gimnazjów w roku szkolnym 2009/2010 w miastach na prawach powiatu pozostawały 62 szkoły ponadgimnazjalne, do których uczęszczało łącznie 14,8 tys. uczniów (17,0 tys. uczniów w roku 2005/2006).

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży w roku szkolnym 2008/2009

Szkoły ponadgimnazjalne Gorzowa Wielkopolskiego tworzyły 8 zasadniczych szkół zawodowych (łącznie ze specjalnymi przysposabiającymi do pracy), 12 techników (łącznie z technikami uzupełniającymi i szkołami artystycznymi dającymi

uprawnienia zawodowe), 10 liceów ogólnokształcących (łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi) i 3 licea profilowane. Jednocześnie w Zielonej Górze funkcjonowały: 5 zasadniczych szkół zawodowych (łącznie ze specjalnymi przysposabiającymi do pracy), 9 techników (łącznie z technikami uzupełniającymi i szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe), 10 liceów ogólnokształcących (łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi) i 5 liceów profilowanych.

Największą popularnością wśród młodzieży cieszyły się technika, w których naukę po ukończeniu gimnazjum kontynuowało 6,1 tys. osób (5,1 tys. osób w roku 2005/2006), tj. 41,2% wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych w obu miastach.

Licea ogólnokształcące wybrało 43,5% uczniów, a zasadnicze szkoły zawodowe – 13,5%. Natomiast w liceach profilowanych kształciło się zaledwie 1,8% młodzieży (wobec 16,5% w roku 2005/2006).

W porównaniu z rokiem szkolnym 2005/2006 zarówno w Gorzowie Wielkopolskim, jak i Zielonej Górze wzrosło zainteresowanie szkołami umożliwiającymi naukę zawodu. Liczba uczniów ogółem zasadniczych szkół zawodowych w roku szkolnym 2009/2010 była o 16,1% wyższa niż pięć lat wcześniej. Jeszcze mocniej wzrosła ich liczba w technikach – o 20,5% więcej niż w roku 2005/2006.

W roku szkolnym 2009/2010 w Gorzowie Wielkopolskim funkcjonowało 18 szkół policealnych, w których kształciło się 1,5 tys. osób, w Zielonej Górze – 30 szkół policealnych skupiało 4,3 tys. osób.

TRANSPORT

W końcu 2008 r. w granicach Zielonej Góry było 45,1 km dróg powiatowych o twardej nawierzchni, wszystkie drogi miały nawierzchnię ulepszoną. Gorzów Wielkopolski miał w swoich granicach 60,8 km dróg powiatowych, również wszystkie były o nawierzchni ulepszonej. Na każde 100 km² powierzchni przypadało odpowiednio 77,8 km i 70,7 km dróg. Wskaźniki te były wyższe od przeciętnego wojewódzkiego: w Zielonej Górze o 52,9 km, a w Gorzowie Wielkopolskim o 45,8 km (w lubuskim wyniósł 24,9 km). Drogi o charakterze gminnym miały długość 106,5 km w Zielonej Górze i 59,4 km w Gorzowie Wielkopolskim. W przeliczeniu na 100 km² wskaźnik dla dróg gminnych wyniósł odpowiednio 183,6 i 69,1 km (16,1 dla województwa).

Pojazdy samochodowe zarejestrowane w lubuskich miastach na prawach powiatu

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem w tys.	Na 1000 ludności
Samochody osobowe			
Gorzów Wielkopolski	2005	38,5	307
	2009	49,8	399
Zielona Góra	2005	39,8	337
	2009	50,6	439
Samochody ciężarowe			
Gorzów Wielkopolski	2005	6,6	53
	2009	7,9	69
Zielona Góra	2005	9,0	76
	2009	9,8	94
Motocykle			
Gorzów Wielkopolski	2005	1,9	15
	2009	2,4	20
Zielona Góra	2005	1,3	11
	2009	1,8	16

W końcu 2009 r. w posiadaniu mieszkańców było: 50553 samochodów osobowych w Zielonej Górze i 49825 w Gorzowie Wielkopolskim. W porównaniu do 2005 r. w liczba samochodów osobowych w Gorzowie Wielkopolskim wzrosła o 29,4%, a w Zielonej Górze o 27,1%, przy przeciętnej w województwie 29,1%. W przeliczeniu na każde 1000 mieszkańców przypadało 439 pojazdów w Zielonej Górze i 399 w Gorzowie Wielkopolskim. Wskaźniki te były odpowiednio o 4 i 45 niższe od przeciętnego w województwie. W końcu 2009 r. na terenie miast na prawach powiatu zarejestrowanych było odpowiednio 9784 w Zielonej Górze i 7932 w Gorzowie Wielkopolskim samochodów ciężarowych, tj. o 8,9% i 19,7% więcej niż w 2005 r. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców były to 94 pojazdy w Zielonej Górze (tj. o 25 pojazdów więcej niż średnio w województwie) i 69 w Gorzowie Wielkopolskim (podobnie jak przeciętna wojewódzka).

Zwiększyła się również liczba motocykli będąca w posiadaniu mieszkańców i wyniosła 2433 w Gorzowie Wielkopolskim (w relacji do 2005 r. o 26,3% więcej) oraz 1804 w Zielonej Górze (o 38,5% więcej). Na 1000 mieszkańców było ich odpowiednio 20 i 16, tj. o 37,5% i 49,7% mniej niż średnio w województwie.

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

W końcu 2009 r. długość czynnej sieci wodociągowej w Gorzowie Wielkopolskim wyniosła 329,9 km, w porównaniu do 2005 r. jej długość wzrosła o 73,1%. Zielona Góra miała na swoim terenie 218,8 km sieci wodociągowej, tj. o 6,3% więcej niż w 2005 r. W skali województwa długość sieci wodociągowej wzrosła w okresie czterech lat o 11,8%. Na 100 km² powierzchni miast w 2009 r. przypadało 384,9 km w Gorzowie Wielkopolskim i 375,0 km na 100 km² w Zielonej Górze, przy średniej wojewódzkiej 43,0 km.

Sieć wodociągowa

Stan w dniu 31 XII

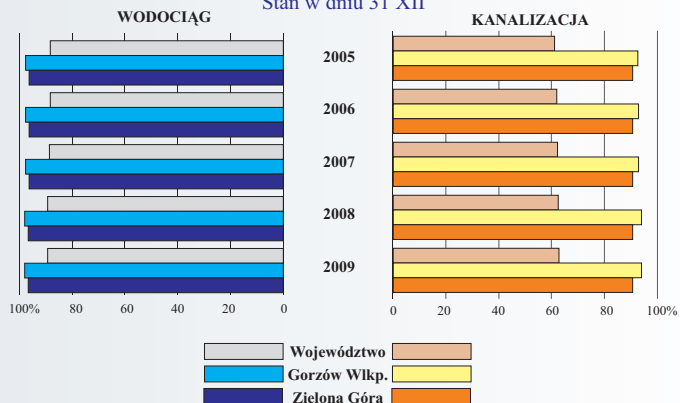
WYSZCZEGÓLNIENIE		Długość sieci		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	Zużycie wody na 1 mieszkańca w m ^{3a}
		w km	na 100 km ²		
Gorzów Wielkopolski	2005	190,6	221,6	97,6	32,8
	2009	329,9	384,9	98,0	32,4
Zielona Góra	2005	205,9	353,1	96,4	37,2
	2009	218,8	375,0	96,5	35,5

a W ciągu roku.

Korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w miastach i na wsi w % ogółu ludności

Stan w dniu 31 XII

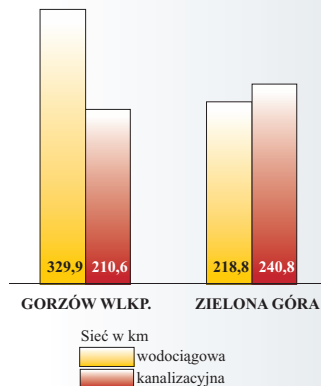

W miastach na prawach powiatu była wyższa dostępność do sieci wodociągowej niż przeciętnie w województwie. W końcu 2009 r. 98,0% ogółu ludności Gorzowa Wielkopolskiego korzystało z wodociągu, w Zielonej Górze było to 96,5 % ogółu mieszkańców. Wskaźnik dla województwa wyniósł 89,2% ogółu ludności korzystającej z sieci wodociągowej.

W 2009 r. do gospodarstw domowych Gorzowa Wielkopolskiego dostarczono 4049 dam³ wody, tj. o 1,6% mniej niż w 2005r. W Zielonej Górze mieszkańcy zużyli o 5,2% wody mniej, wykorzystali 4174 dam³.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2009 r.

Stan w dniu 31 XII

Przeciętnie każdy mieszkaniec miast zużył odpowiednio 32,4 m³ i 35,5 m³ wody, tj. o 1,2% i 4,6% mniej niż przed czterema laty.

W końcu 2009 r. łączna długość sieci kanalizacyjnej lubuskich miast na prawach powiatu stanowiła 17,6% długości sieci w województwie, z czego 8,2% (210,6 km) przypadało na sieć Gorzowa Wielkopolskiego, a 9,4 % (240,8 km) znajdowało się w Zielonej Górze. W porównaniu do 2005 r. sieć kanalizacyjna zwiększyła się o 31,8% w Zielonej Górze i o 15,7% w Gorzowie Wielkopolskim. W 2009 r. użytkownicy sieci odprowadzili do sieci kanalizacyjnej 5049,8 dam³ ścieków w Gorzowie Wielkopolskim i 5420,3 dam³ w Zielonej Górze.

Sieć kanalizacyjna

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Długość sieci		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	Ścieki odprowadzone ^a
	w km	na 100 km ²		
Gorzów Wielkopolski 2005	182,0	211,6	92,5	5 332,8
2009	210,6	245,7	94,0	5 049,8
Zielona Góra 2005	182,7	313,3	90,4	6 199,7
2009	240,8	412,8	90,6	5 420,3

a W ciągu roku.

Gęstość sieci kanalizacyjnej na 100 km² wyniosła na terenie Gorzowa Wielkopolskiego 245,7 km, a w Zielonej Górze 412,8 km na 100 km². W miastach na prawach powiatu wskaźnik ten jest wielokrotnie większy niż przeciętna w województwie. Zdecydowana większość mieszkańców miast korzystała z sieci kanalizacyjnej, 94,0% ogółu mieszkańców Gorzowa Wielkopolskiego i 90,6% Zielonej Góry. W województwie w 2009 r. wskaźnik ludności korzystającej z kanalizacji wyniósł 62,8% ogółu ludności.

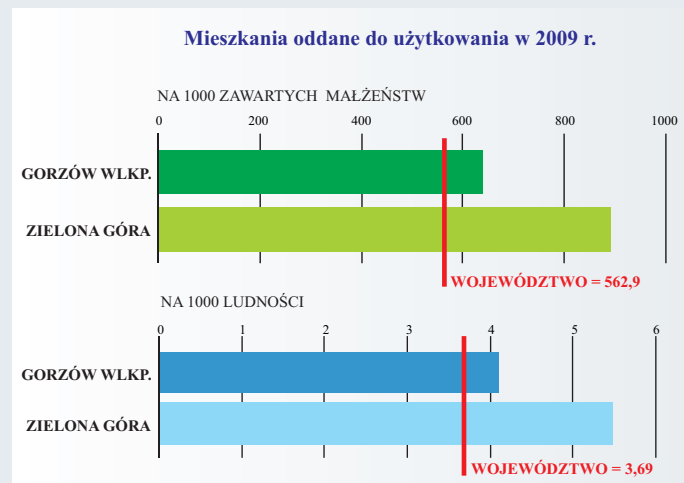
W 2009 r. w gospodarstwach domowych Gorzowa Wielkopolskiego 48,3 tys. odbiorców korzystało z energii elektrycznej. Zużyli oni łącznie 93,2 GW·h energii, tj. o 4,8% więcej niż w 2005r. W ciągu roku każdy odbiorca zużył przeciętnie 1931 kW·h, czyli o 1,0% więcej w porównaniu do 2005 r. W przeliczeniu na 1 osobę statystyczny mieszkaniec w 2009 r. zużył 745 kW·h, czyli o 2,8% więcej niż przeciętny Lubuszanin.

Z kolei w 2009 r. w gospodarstwach domowych Zielonej Góry 45,7 tys. odbiorców korzystało z energii elektrycznej. Zużyli oni łącznie 84,6 GW·h energii, tj. o 7,6% więcej niż w 2005r. W ciągu roku każdy odbiorca zużył przeciętnie 1853 kW·h, czyli o 2,5% więcej w porównaniu do 2005 r. W przeliczeniu na 1 osobę statystyczny zielonogórzanin w 2009 r. zużył 720 kW·h, czyli o 0,6% mniej niż przeciętny Lubuszanin.

W końcu 2009 r. sieć gazowa prowadzona do gospodarstw domowych Gorzowa Wielkopolskiego miała długość 253,6 km, tj. o 5,5% więcej niż w 2005 r. Liczba połączeń prowadzących do budynków wzrosła w tym czasie do 7014, tj. o 6,0%. W mieście z sieci gazowej korzystało 39495 odbiorców, tj. o 1,7% więcej w stosunku do 2005 r. Średnio każde gospodarstwo domowe zużyło 386 m³ gazu, tj. o 42,9% mniej niż przeciętna w województwie. Według danych z końca 2008 r. gęstość sieci gazowej na 100 km² w mieście wyniosła 281,4 km i wzrosła w porównaniu do 2005 r. o 3,9%.

W końcu 2009 r. sieć gazowa prowadzona do gospodarstw domowych Zielonej Góry miała długość 213,2 km, tj. o 11,3% więcej niż w 2005 r. Liczba połączeń prowadzących do budynków wzrosła w tym czasie do 4609, tj. o 17,9%. W mieście z sieci gazowej korzystało 41299 odbiorców, tj. o 0,2% mniej w stosunku do 2005r. Średnio każde gospodarstwo domowe zużyło 601 m³ gazu, tj. o 11,2% więcej niż przeciętna w województwie. Według danych z końca 2008 r. gęstość sieci gazowej na 100 km² w mieście wyniosła 339,0 km i wzrosła w porównaniu do 2005 r. o 7,4%.

Co trzecie mieszkanie oddane do użytkowania w województwie w 2009 r. powstało na terenie miast na prawach powiatu. W Zielonej Górze oddano do użytkowania 645 mieszkań, tj. mniej w porównaniu do poprzedniego roku i do 2005 r. o 15,0% i 17,7%. W Gorzowie Wielkopolskim powstało 516 mieszkań, tj. o 49,6% mniej niż w poprzednim roku i o 20,5% mniej niż przed czterema laty.

W przeciwieństwie do powiatów ziemskich, w których dominowało budownictwo inwestorów indywidualnych, w ostatnich latach w miastach na prawach powiatu więcej mieszkań powstało w ramach budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem. W Zielonej Górze było to 429 mieszkań (66,5% ogółu), a w Gorzowie Wielkopolskim 336 (65,1% ogółu). W budownictwie indywidualnym powstało 59 mieszkań (11,4%) w Gorzowie Wielkopolskim i 139 (21,6%) w Zielonej Górze.

Liczba oddanych mieszkań w przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw jest w miastach powiatowych bardziej korzystna niż średnia dla województwa. W 2009 r. w Zielonej Górze wskaźnik wyniósł 893,4, w Gorzowie Wielkopolskim 641,0, wobec 562,9 w województwie.

Mieszkania oddane do użytkowania

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	
			w m ²		
Gorzów Wielkopolski	2005	649	2 228	50 605	78,0
	2009	516	1 620	38 214	74,1
Zielona Góra	2005	784	3 075	60 928	77,7
	2009	645	2 330	49 801	77,2

Podobnie bardziej korzystnie niż w województwie kształtuje się liczba oddanych do użytkowania mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności. Dla Zielonej Góry w 2009 r. wyniósł on 5,49, tj. o 48,8% więcej niż dla województwa. W Gorzowie Wlkp. wskaźnik wyniósł 4,12, o 11,7% więcej niż w lubuskim.

Większe mieszkania powstały w Zielonej Górze, przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 77,2 m² i była ona o 22,0% mniejsza niż przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w województwie. W Gorzowie Wielkopolskim mieszkania miały przeciętną powierzchnię 74,1 m², tj. o 25,2% mniej od przeciętnej wojewódzkiej.

Każde mieszkanie oddane do użytkowania w 2009 r. W Gorzowie Wielkopolskim składało się przeciętnie z 3,1 izb, a w Zielonej Górze 3,6 izb. Mieszkania w miastach na prawach powiatu miały najmniejszą powierzchnię użytkową i przeciętną liczbę izb spośród lubuskich powiatów. Przeciętna izba nowych mieszkań Gorzowa Wielkopolskiego miała 23,6 m² (o 3,5% więcej niż przeciętna w województwie), a w mieszkaniach Zielonej Góry 21,4 m² powierzchni użytkowej, tj. o 6,1% mniej niż w województwie.

Według bilansów mieszkaniowych na koniec 2009 r. w zasobach mieszkaniowych miast na prawach powiatu znajdowało się łącznie 27,6% ogółu zasobów mieszkaniowych w województwie.

Zasoby mieszkaniowe

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania	Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	
					Gorzów Wielkopolski
	2009	48599	2948,6	60,7	3,56
Zielona Góra	2005	44769	2705,9	60,4	3,45
	2009	47086	2893,9	61,5	3,46

W Gorzowie Wielkopolskim w zasobach mieszkaniowych było 48599 mieszkań, a w Zielonej Górze 47086. Przyrost w porównaniu do 2005 r. był wyższy niż przeciętnie w województwie, w Gorzowie wzrost wyniósł 5,9%, w Zielonej Górze 5,2%, wobec 4,1% w województwie.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wniosła 60,7 m² w Gorzowie Wielkopolskim i 61,5 m² w Zielonej Górze, mieszkania były mniejsze od przeciętnego znajdującego się w zasobach województwa o odpowiednio 12,9% i 11,8%.

W każdym mieszkaniu znajdowała się mniejsza niż przeciętnie w województwie liczba izb – 3,56 w Gorzowie Wielkopolskim, 3,46 w Zielonej Górze, wobec 3,80 w województwie.

W końcu 2009 r. przeciętne mieszkanie lubuskiego miasta na prawach powiatu zamieszkiwała mniejsza niż w województwie liczba osób, tj. 2,58 osób w Gorzowie Wielkopolskim i 2,50 w Zielonej Górze, wobec 2,91 osób w województwie.

Każdy mieszkaniec Gorzowa Wielkopolskiego miał do swojej dyspozycji 23,5 m² powierzchni użytkowej mieszkania, a mieszkaniec Zielonej Góry 24,6 m², wielkości te były odpowiednio o 2,1% mniejsze i o 2,5% większe niż w województwie.

FINANSE PUBLICZNE

W 2009 r. dochody budżetów lubuskich miast na prawach powiatu wzrosły w relacji do poprzedniego roku (o 8,6%), przy wzroście wydatków (o 18,9%). Tym samym saldo dochodów i wydatków było ujemne, na poziomie minus 120,8 mln zł.

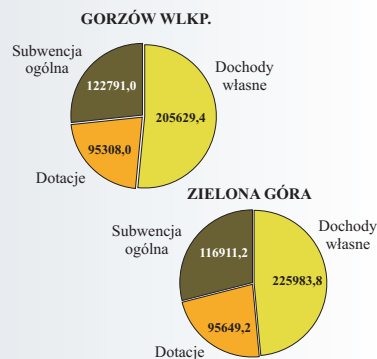
W większym stopniu wzrosły dochody budżetu Zielonej Góry niż Gorzowa Wielkopolskiego (odpowiednio o 9,8% i 7,5%). Z kolei wydatki bardziej znacząco wzrosły w Gorzowie Wielkopolskim (o 23,3%). W Zielonej Górze wydatki przekroczyły poziom z 2008 r. o 14,9%.

Dochody i wydatki budżetów miast na prawach powiatu

WYSZCZEGÓLNIENIE		Dochody		Wydatki	
		ogółem w tys. zł	na 1 mieszkańca w zł	ogółem w tys. zł	na 1 mieszkańca w zł
Miasta na prawach powiatu razem	2005	620057,3	2541,65	619948,3	2541,20
	2009	862272,6	3552,75	983047,0	4050,36
Gorzów Wielkopolski	2005	322992,4	2572,66	300074,8	2390,12
	2009	423728,4	3385,79	482036,5	3851,70
Zielona Góra	2005	297064,9	2508,76	319873,6	2701,38
	2009	438544,2	3730,48	501010,5	4261,85

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody budżetów miast na prawach powiatu zbiorczo były o 35,4% wyższe niż dochody budżetów gmin oraz trzykrotnie wyższe niż dochody budżetów powiatów ziemskich na jednego mieszkańca. Miasta wyróżnia wysoki udział środków własnych w ogóle dochodów budżetów, które w 2009 r. stanowiły 50,1% ogółu dochodów (wobec 26,0% przeciętnie w budżetach powiatów ziemskich i 46,2% średnio w budżetach gmin), co

Dochody budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2009 r. (w tys. zł)

w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 1778,34 zł.

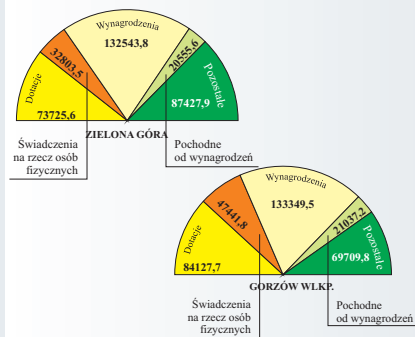
W ramach dochodów własnych, 24,8% dochodów budżetów miast stanowiły dochody z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych, przy czym w Zielonej Górze dochody te zapewniły aż 27,4% ogółu dochodów budżetu miasta, a w Gorzowie Wielkopolskim – 22,4%. Ponadto 11,2%

dochodów budżetów miast stanowiły dochody z tytułu podatku od nieruchomości, a 3,5% - dochody z majątku.

Dalsze 22,1% wpływów budżetów lubuskich miast na prawach powiatu zapewniły dotacje, w tym 14,5% – dotacje celowe, a 7,6% – dotacje rozwojowe. Pozostałe 27,8% dochodów budżetów miast stanowiła subwencja ogólna, z której 92,5% przypadało na część oświatową.

Wydatki bieżące budżetów miast na prawach powiatu w 2009 r. (w tys. zł)

W 2009 r. znacząco wzrósł udział środków z budżetu Unii Europejskiej w ogóle dochodów budżetów miast na prawach powiatu i wyniósł 8,1%, przy czym 88,2% tych środków stanowiły środki inwestycyjne.

Środki inwestycyjne, pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, w Gorzowie

Wielkopolskim wyniosły 32,3 mln zł, tj. 93,9% środków pozyskanych z funduszy Unii Europejskiej, natomiast w Zielonej Górze było to 29,6 mln zł, tj. 82,7% środków z budżetu Unii zasilających budżet miasta.

Środki z budżetu Unii Europejskiej

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem		W tym inwestycyjne w tys. zł
		w tys. zł	w % dochodów budżetu gminy	
Miasta na prawach powiatu razem	2006	22 381,0	3,4	21 443,5
	2007	57 614,4	6,9	20 854,5
	2008	11 267,8	1,4	7 410,9
	2009	70 237,7	8,1	61 927,6
Gorzów Wielkopolski	2006	12829,5	3,8	12659,8
	2007	12756,1	3,1	11837,2
	2008	2656,9	0,7	1749,9
	2009	34416,7	8,1	32313,8
Zielona Góra	2006	9 551,5	2,9	8 783,6
	2007	44 858,3	10,4	9 017,3
	2008	8 610,8	2,2	5 661,1
	2009	35 821,0	8,2	29 613,8

Z ogółu wydatków budżetów miast na prawach powiatu 71,5% (tj. 702,7 mln zł) stanowiły wydatki bieżące, w ramach których 45,7% przeznaczono na wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym 27,0% – na wynagrodzenia. Dla porównania w 2005 r. wynagrodzenia stanowiły 30,9% środków wydatkowanych z budżetów miast, a kwotowo było to o 28,0% mniej niż w 2009 r.

Pozostałe 280,3 mln zł, tj. 28,5% wydatków budżetów miast, przeznaczono na wydatki majątkowe, przy czym 98,3% z nich stanowiły wydatki o charakterze inwestycyjnym. W Gorzowie Wielkopolskim na wydatki majątkowe przeznaczono 26,2% ogółu wydatków budżetu a w Zielonej Górze – 30,7%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta wydatki inwestycyjne wyniosły 1134,90 zł, przy czym były wyższe w Zielonej Górze – na poziomie 1268,12 zł, a w Gorzowie Wielkopolskim – 1009,76 zł.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

W końcu grudnia 2009 r. w Gorzowie Wlkp. zarejestrowanych było 17660 podmiotów gospodarki narodowej, a w Zielonej Górze 15 444 tj. odpowiednio 17,4% i 15,2% wszystkich podmiotów w województwie. W porównaniu do 2005 r. liczba podmiotów w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze wzrosła odpowiednio o 697 i 225., tj. o 4,1% i 1,5%.

Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności i wybranych form prawnych
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
Gorzów Wielkopolski	2005	16963	1019	15944
	2009	17660	730	16930
Zielona Góra	2005	15219	283	14936
	2009	15444	248	15196

(dok.)

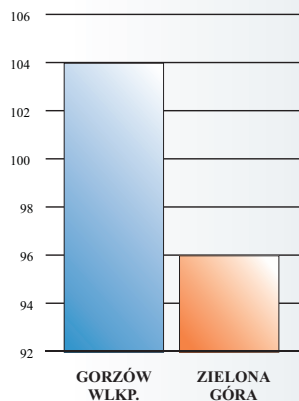
WYSZCZEGÓLNIENIE		Z ogółem		
		spółki handlowe		osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
		ogółem	w tym z kapitałem zagranicznym	
Gorzów Wielkopolski	2005	1176	384	12643
	2009	1406	485	12984
Zielona Góra	2005	1541	415	11354
	2009	1814	465	11255

Spółki handlowe stanowiły w Gorzowie Wlkp. 8,0% (19,7% ogółu w województwie), a w Zielonej Górze 11,7% (25,5% ogółu w województwie) osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, w tym odpowiednio 485 i 465 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego.

W porównaniu do 2005 r. liczba spółek handlowych w Gorzowie Wlkp. zwiększyła się o 19,6%, a Zielonej Górze o 17,7%.

W końcu grudnia 2009 r. w miastach na prawach powiatu było 24239 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z tego 12984 w Gorzowie Wlkp. i 11255 w Zielonej Górze). W stosunku do grudnia 2005 r. odnotowano wzrost o 341 jednostek w Gorzowie Wlkp., tj. o 2,7%, a w Zielonej Górze spadek o 99 jednostek, tj o 0,9%.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą 1000 ludności w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości

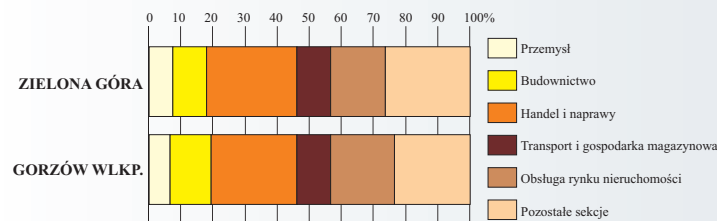
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	0-9	10-49	50-249	250 i więcej
Gorzów Wielkopolski	2005	16963	16179	631	126	27
	2009	17660	16841	661	138	20
Zielona Góra	2005	15219	14450	588	156	25
	2009	15444	14649	617	150	28

W miastach na prawach powiatu przeważały podmioty należące do grupy mikro-przedsiębiorstw tzn. o liczbie pracujących do 9 osób, które stanowiły w Gorzowie Wlkp. 95,4% ogółu zarejestrowanych jednostek, a w Zielonej Górze 94,9%. W Gorzowie Wlkp. udział podmiotów małych, o liczbie pracujących 10-49 osób wynosił 3,7%, a podmiotów średnich (50-249 osób) i dużych (250 i więcej) odpowiedni o 0,8% i 0,1%.

W Zielonej Górze struktura podmiotów gospodarczych według klas wielkości kształtowała się podobnie. Udział podmiotów małych wynosił 4,0% , a podmiotów średnich (50-249 osób) i dużych (250 i więcej) odpowiedni 1,0% i 0,2%.

Podmioty gospodarki narodowej według sekcji w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gorzowie Wlkp. dominowały jednostki prowadzące działalność w sekcji handel i naprawy 26,7% ogółu podmiotów, budownictwo 12,9%, obsługa rynku nieruchomości 8,5%, transport i gospodarka magazynowa 8,4% i przemysł 6,9%. W Zielonej Górze dominowały jednostki prowadzące działalność w sekcji handel i naprawy 28,0%, działalność profesjonalna naukowa i techniczna 11,2%, budownictwo 11,2%, przemysł 7,9% oraz transport i gospodarka magazynowa 7,7%.

O poziomie przedsiębiorczości w danym rejonie świadczy liczba podmiotów przypadająca na 1000 ludności zamieszkałej na tym terenie. Zarówno dla Gorzowa Wlkp. i Zielonej Góra wskaźnik ten kształtuje się znacznie powyżej średniej wojewódzkiej. W Gorzowie Wlkp. na 1000 ludności przypada 141 podmiotów gospodarczych, a w Zielonej Górze 131.

Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

